

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/49/2019
Identifikačné číslo spisu: 3016200740
Dátum vydania rozhodnutia: 26.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3016200740.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Želova 2, Bratislava, za účasti: 1/ Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom Mamateyova 17, Bratislava, IČO: 35 937 874, pobočka Bratislava, Ružová dolina 606/10, Bratislava a 2/ U. Z. Z., bytom D. XXX/XX, I., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Pv 301/01240/2015/R zo dňa 03.12.2015 a platobného výmeru Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín č. PV 301/01240/2015 zo dňa 28.08.2015, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 06. novembra 2017, č.k. 18Sa/10/2016 -52, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti z a m i e t a.

II. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 06. novembra 2017, č.k. 18Sa/10/2016 -52, z a m i e t a.

III. Žalobcovi a ďalším účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej v texte rozhodnutia len „krajský súd“ alebo „správny súd“) právoplatným rozsudkom č.k. 18Sa/10/2016-52 zo dňa 06.11.2017 postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie Predsedníčky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. PV 301/01240/2015/R zo dňa 03.12.2015 a súčasne zrušil platobný výmer Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka

Trenčín č. PV 301/01240/2015 zo dňa 28.08.2015 a vec vrátil prvostupňovému správneému orgánu na ďalšie konanie.

2. Rozhodnutím Predsedníčky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. PV 301/01240/2015/R zo dňa 03.12.2015 podľa § 59 ods. 2 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) bolo odvolanie účastníka konania U. Z. Z. zamietnuté a platobný výmer č.: PV 301/01240/2015 zo dňa 28.08.2015 vydaný Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočkou Trenčín, potvrdený.

3. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín prvostupňovým rozhodnutím - platobným výmerom č.: PV 301/01240/2015 zo dňa 28.08.2015 uložil U. Z. Z. ako platiteľovi poistného, povinnosť zaplatiť Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s. (ďalej len „zdravotná poisťovňa“) nedoplatok na poistnom z ročného zúčtovania poistného za rok 2014 v sume 48,74 € v zmysle § 19 ods. 9 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 580/2004 Z.z.“ alebo „zákon o zdravotnom poistení“) a nahradiť zdravotnej poisťovni trovy konania v zmysle § 31 ods. 2 správneho poriadku v sume 5,- € do 15 dní odo dňa právoplatnosti platobného výmeru.

4. Zo súdneho a administratívneho spisu žalovaného krajský súd zistil, že zamestnávateľom U. Z. Z. bola spoločnosť OYSTRAY AVIATION, s.r.o., ktorá sa dňa 23.04.2014 dostala do platobnej neschopnosti, pričom pracovný pomer trval od 16.06.2013 do 23.04.2014. Podľa mesačných výkazov na účely výpočtu poistného na zdravotné poistenie účastníkovi U. Z. vznikol nárok na celkovú mzdu v sume 10.320,48 € nasledovne: január 2014 vo výške 1.700,- €, február 2014 vo výške 1.676,82 €, marec 2014 vo výške 1.700,- € a apríl 2014 vo výške 5.243,66 €. Podľa ročného zúčtovania poistného na zdravotné poistenie za rok 2014 z tejto nárokovateľnej mzdy bolo formou preddavkov odvedené poistné v sume 364,07 €, pričom celkové poistné na zdravotné poistenie zamestnanca predstavovalo 412,81 €. Preto Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. výkazom nedoplatkov č. 1561058017 zo dňa 02.07.2015 predpísala účastníkovi U. Z. povinnosť uhradiť pohľadávku z ročného zúčtovania za rok 2014 vo výške 48,74 €. Proti uvedenému výkazu nedoplatkov podal účastník U. Z. námietky, ku ktorým predložil potvrdenie o zdaniteľných príjmoch fyzickej osoby zo závislej činnosti, z ktorého vyplynulo, že v roku 2014 mu zamestnávateľ OYSTRAY AVIATION, s.r.o. vyplatil zdaniteľný príjem vo výške 1.700,- €. Po doručení námietok VŠZP podala návrh zo dňa 11.08.2015 na vydanie rozhodnutia platobným výmerom z titulu pohľadávky na poistnom na verejné zdravotné poistenie, ktorým sa voči účastníkovi U. Z. domáhala zaplataenia nedoplatku 48,74 €. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín dňa 28.08.2015 vydal platobný výmer č. PV 301/01240/2015, ktorým vyhovel návrhu VŠZP a uložil platiteľovi poistného U. Z.Š. povinnosť zaplatiť VŠZP nedoplatok na poistnom za rok 2014 v sume 48,74 €, vrátane trov konania 5,- €. Proti platobnému výmeru podal U. Z. odvolanie s odôvodnením, že jeho vymeriavací základ za rok 2014 pozostával len zo skutočne vyplateného príjmu 1.700,- €. O odvolaní rozhodol žalovaný preskúmaným rozhodnutím, ktoré bolo napadnuté protestom Generálnej prokuratúry zo dňa 22.08.2016, ktorému žalovaný rozhodnutím č.k. PV 301/01240/2015/R zo dňa 29.09.2016 nevyhovel, na základe čoho podal žalobca správnu žalobu.

5. Po oboznámení sa s obsahom súdneho a administratívneho spisu mal krajský súd za to, že preskúmané rozhodnutia správnych orgánov nie sú v súlade so zákonom pre nesprávne právne posúdenie náležite zisteného skutkového stavu vo veci.

6. V prejednávanej príhode zostala medzi účastníkmi konania spornou okolnosť, či vymeriavacím základom na výpočet poistného na zdravotné poistenie je príjem poskytnutý zamestnávateľom zamestnancovi alebo príjem, na ktorý vznikol zamestnancovi nárok.

7. Krajský súd uviedol, že účastníkovi U. Z. za obdobie január až apríl 2014 vznikol nárok na vyplatenie príjmu v celkovej sume 10.320,48 €, avšak z tejto sumy mu bola skutočne vyplatená len časť vo výške

1.700,- €. S poukazom na § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z., ktorý za vymeriavací základ považuje jedine poskytnuté plnenie. Krajský súd mal za to, že v prejednávanej veci sa poistné malo vypočítavať len z reálne poskytnutého príjmu, aj napriek skutočnosti, že zamestnávateľ odviezol poistné z celého príjmu, na ktorý účastníkovi vznikol nárok, ktorý nesúlad možno vysporiadať v rámci ročného zúčtovania poistného.

8. Podľa názoru krajského súdu uvedený právny záver potvrdzuje aj znenie §10b ods. 1 písm. a) zák. č. 580/2004 Z.z., ktorý sa vykladá v spojení s § 5 ods. 1 a 2 zák. č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 595/2003 Z.z.“ alebo „zákon o dani z príjmov“), podľa ktorého sa do vymeriavacieho základu započítava len príjem zo závislej činnosti definovaný v § 5 ods. 1 zák. č. 595/2003 Z.z., ktorým sa podľa ods. 2 tohto zákona rozumie bez ohľadu na jeho právny dôvod príjem opakujúci sa alebo jednorazový príjem, ktorý sa vypláca, poukazuje alebo pripisuje k dobru, alebo spočívajúci v inej forme plnenia zamestnancovi od zamestnávateľa alebo v súvislosti s výkonom závislej činnosti.

9. Krajský súd zdôraznil, že § 10b zák. č. 580/2004 Z.z. vymedzuje jednotlivé druhy plnení, resp. príjmov, ktoré sú následne predmetom vymeriavacieho základu za splnenia podmienky ich skutočného poskytnutia zamestnancovi. Zo znenia tohto ustanovenia nemožno vôbec vyvodiť, že do vymeriavacieho základu sa budú započítavať aj plnenia, na ktoré zamestnancovi ešte len vznikol nárok. Predmetné ustanovenie prostredníctvom definície zárobkovej činnosti len určuje, ktoré príjmy z nej sa považujú za plnenia, z ktorých sa následne vypočítava poistné na zdravotné poistenie.

10. Krajský súd pre daný prípad zhrnul, že vymeriavací základ u zamestnanca je tvorený len zo zdaniteľného príjmu zo závislej činnosti (príjem zo závislej činnosti, ktorý podlieha dani z príjmu), ktorý zamestnávateľ skutočne poskytol, teda vyplatil zamestnancovi.

11. Aj ďalší žalobný dôvod týkajúci sa prejednávanej veci vyhodnotil krajský súd ako dôvodný, keď U. Z. už v námietkach voči výkazu nedoplatkov poukazoval na fakt, že bývalý zamestnávateľ mu vyplatil len časť mzdy, na ktorú mu vznikol nárok, a teda uvedená skutočnosť bola známa nielen VŠZP ako navrhovateľovi, ale aj vo veci rozhodujúcim správny orgánom. Vychádzajúc z § 77a zák. č. 580/2004 Z.z., podľa ktorého správne orgány pri rozhodovaní o pohľadávkach na poistnom postupujú podľa Správneho poriadku, ktorý ukladá povinnosť brať ako podklad pri rozhodovaní do úvahy všetky podstatné skutočnosti, ktorým bez pochyby je aj fakt o len čiastočnej výplate nárokovateľnej mzdy zamestnancovi, a o ktorom správne orgány museli mať a aj mali vedomosť z podaní U. Z.. Správne orgány mali povinnosť pri skutkovom a právnom hodnotení dôvodnosti návrhu VŠZP zobrať do úvahy predmetnú vytykanú skutočnosť. Tejto požiadavke neodporuje ani § 77a ods. 5 zák. č. 580/2004 Z.z., ktorý upravuje jedine povinnosť správneho orgánu rozhodovať o pohľadávke len vo forme platobného výmeru.

12. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 a §169 SSP tak, že nakoľko v konaní úspešný žalobca a ďalší účastníci si nárok na náhradu trov konania neuplatnili a na ich náhradu krajský súd ani nezistil žiaden dôvod, náhrada trov konania im nebola priznaná.

II.

Kasačná sťažnosť

13. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že krajský súd pri výklade ustanovenia § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. použil gramatický výklad a nie logický alebo systematický. Zároveň sa detailne nezaoberal podstatou vykonania ročného zúčtovania poistného a údajov, ktoré doň vstupujú a sú potrebné pre jeho vykonanie. Krajský súd vyložil ustanovenie § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. bez súvislosti s § 10b ods. 1 písm. a) zák. č. 580/2004 Z.z., na ktorý priamo odkazuje. Podľa uvedených, navzájom súvisiacich ustanovení zák. č. 580/2004 Z.z., je vymeriavací základ zamestnanca plnenie poskytnuté zamestnávateľom, pričom sa ním rozumie právo na príjem zo závislej činnosti podľa § 5 ods. 1 písm. a)

až h), j) a k) a ods. 2 a 3 zák. č. 595/2003 Z.z. Odkaz v prvej vete § 10b ods. 1 písm. a) zák. č. 580/2004 Z.z. na § 5 zák. č. 595/2003 Z.z. nemení nič na skutočnosti, že za zárobkovú činnosť na účely zdravotného poistenia sa považuje činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem.

14. Uvedenému zodpovedá aj vykazovanie poistného zamestnávateľom podľa § 20 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. S účinnosťou od 01.08.2011 je zamestnávateľ povinný v mesačnom výkaze uviesť celkovú výšku príjmu, na ktorého vyplatenie vznikol zamestnancovi nárok a vymeriavací základ preddavkov na poistné podľa § 16 zák. č. 580/2004 Z.z. S účinnosťou nového znenia § 20 ods. 1 súvisí aj § 38 ods. 2 v prechodných ustanoveniach k úpravám účinným od 01.08.2011. V § 38 ods. 2 zákonodarca určil zamestnávateľovi povinnosť na účely ročného zúčtovania poistného za rok 2011 uviesť za rozhodujúce obdobie skutočnú výšku príjmu, na ktorý vznikol zamestnancovi nárok, a je povinný zdravotnej poisťovni doručiť v lehote do 28. februára nasledujúceho kalendárneho roka výkaz, v ktorom uvedie v členení podľa jednotlivých zamestnancov všetky údaje potrebné na vykonanie ročného zúčtovania poistného, vrátane skutočnej výšky príjmu, na ktorý vznikol zamestnancovi nárok.

15. K uvádzaniu výšky príjmu, na vyplatenie ktorého vznikol zamestnancovi nárok a nie vyplatený príjem, žalovaný poukázal na dôvodovú správu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 581/2004 Z.z.“) a aj zák. č. 580/2004 Z.z. : „Navrhuje sa, aby sa v mesačných výkazoch uvádzal údaj o výške príjmu, ktorý mal byť vyplatený zamestnancovi a nie o výške príjmu, ktorý bol skutočne zamestnancovi vyplatený. Pre potreby odvodov na verejné zdravotné poistenie by mal byť kľúčový hrubý príjem zamestnanca, na ktorý má v zmysle pracovnej zmluvy nárok a nie skutočne vyplatený príjem, ktorý môže byť aj vo výške 0 €. Ako príklad si dovoľujeme uviesť letecké spoločnosti, ktoré ukončili svoju činnosť, svojim zamestnancom nevyplatili príjmy, na ktoré mali nárok, do zdravotnej poisťovne odvedli odvody a zamestnanci si následne žiadali o vrátenie preplatiek na preddavkoch, nakoľko im nebol vyplatený žiaden príjem. V týchto prípadoch však nárok na preplatiek nevznikol, nakoľko preddavky boli odvedené v súlade so zákonom.“ Žalovaný ďalej poukazoval na § 19 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z. v znení platnom do 31.12.2016 a na § 19 ods. 6 zák. č. 580/2004 Z.z.

16. Žalovaný uviedol, že z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že do vymeriavacieho základu zamestnanca vstupujú príjmy, na vyplatenie ktorých vznikol zamestnancovi nárok, a nie reálne vyplatený príjem. V prípade, ak by zákonodarca mal záujem na vykonaní ročného zúčtovania poistného zo skutočne vyplatených príjmov zamestnanca, ponechal by v platnosti § 20 ods. 1 v znení účinnom do 31.07.2011, upravil by znenie § 10b ods. 1 písm. a) a ako minimálny vymeriavací základ pre účely ročného zúčtovania poistného by v § 5 ods. 2 písm. a) Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 130/2012 Z.z. o podrobnostiach o vykazovaní preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie, o platení preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie, preplatiek a nedoplatkov, o ročnom zúčtovaní poistného a povinnostiach pri ročnom zúčtovaní poistného a o vzore ročného zúčtovania poistného na verejné zdravotné poistenie, ktorú nahradila Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 116/2014 Z.z. o podrobnostiach o vykazovaní preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie, o platení preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie a nedoplatkov, o ročnom zúčtovaní poistného a povinnostiach pri ročnom zúčtovaní poistného a o vzore ročného zúčtovania poistného na verejné zdravotné poistenie, nestanovil celkovú výšku príjmu, na ktorého vyplatenie vznikol zamestnancovi nárok a zamestnávateľ by nemusel za rok 2011 predložiť súhrnný výkaz s uvedením skutočnej výšky príjmu, na ktorý vznikol zamestnancovi nárok.

17. Podľa žalovaného na základe aplikácie vyššie uvedených ustanovení zák. č. 580/2004 Z.z. by nebolo možné v rámci ročného zúčtovania poistného vysporiadať nesúlad medzi nárokom na vyplatenie príjmu a vyplateným príjmom, ako to uvádza krajský súd v napadnutom rozsudku v bode 33 odôvodnenia rozsudku.

18. Pokiaľ by mali zdravotné poisťovne postupovať podľa právneho názoru krajského súdu, nemohli by

dodržať zák. č. 580/2004 Z.z. a správne vykonať ročné zúčtovanie poistného u zamestnancov a zamestnávateľov. Nemohli by ani vykonať ročné zúčtovanie poistného u zamestnancov, ktorí si sami podali daňové priznanie za príslušný rok, v ktorom uviedli reálne vyplatený príjem zo závislej činnosti, nakoľko zdravotná poisťovňa musí postupovať podľa § 19 ods. 3 a 6 zák. č. 580/2004 Z.z.

19. K bodu 37 odôvodnenia krajského súdu žalovaný uviedol, že z § 77a ods. 5 druhá veta zák. č. 581/2004 Z.z. vyplýva, že platobný výmer ako prvostupňové rozhodnutie má obsahovať iba skutočnosti, ktoré sú uvedené v návrhu zdravotnej poisťovne a prvostupňový správny orgán nemá oprávnenie skúmať podklady, z ktorých návrh zdravotnej poisťovne vychádza. Podľa názoru žalovaného zákonodarca ustanovením § 77a sledoval verejný záujem na zrýchlení konania o pohľadávkach na poistnom, pričom ust. § 77a ods. 5 sa prelomila jedna zo zásad správneho konania, a to zásada materiálnej pravdy, upravená v § 3 ods. 4 správneho poriadku. Uvedený postup žalovaného je aj v súlade so stanoviskom gestora zák. č. 581/2004 Z.z., Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 07.09.2015 vyjadrujúcim právny názor k § 77a ods. 5 zák. č. 581/2004 Z. z.

20. Žalovaný poukázal na dôvodovú správu k návrhu zák. č. 581/2008 Z.z., ktorým bol do zák. č. 581/2004 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2009 zavedený inštitút osobitného konania v § 77a. Dôvodová správa k bodu 54 uvádza: „Stanovuje sa osobitné konanie na rozhodovanie o pohľadávkach z verejného zdravotného poistenia. Uznesením vlády č. 571 z 27.08.2008 bolo ministrom zdravotníctva uložené v termíne do 31.12.2008 pripraviť legislatívne zmeny súvisiace so zjednodušením vymáhania nedoplatkov na zdravotnom poistení“. Z uvedenej dôvodovej správy vyplýva, že zákonodarca mal záujem na zjednodušení vymáhania nedoplatkov na zdravotnom poistení, pod ktoré patrí aj zjednodušenie a zrýchlenie vydávania platobných výmerov. Uvedený účel zákona je pretavený aj priamo do § 77a ods. 1, 3, 4, 5 a 6 znenia zákona.

21. Nakoľko ustanovenie § 77a je špeciálnym procesným konaním k Správneému poriadku, prvostupňový správny orgán sa riadi § 77a zák. č. 581/2004 Z.z., pričom správny poriadok je subsidiárne použitý v prípadoch, ktoré nie sú obsiahnuté v ustanovení § 77a, ako napr. zastavenie konania, autoremedúra a pod.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaný uviedol, že jeho rozhodnutie č. PV 301/01240/2015/R zo dňa 29.09.2016, ako aj platobný výmer Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín č. PV 301/01240/2015 zo dňa 28.08.2015 sú po právnej, skutkovej, obsahovej, ako i formálnej stránke správne, v súlade so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, vychádzajú zo spoľahlivo zisteného a prevereného skutkového stavu a obsahujú všetky zákonom predpísané náležitosti.

23. Z uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 06. novembra 2017, č.k. 18Sa/10/2016 -52, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

24. Žalovaný zároveň navrhol priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok s poukazom na to, že v skutkovo rovnakej veci eviduje niekoľko prerušených konaní, pri ktorých pokračovanie je viazané na konečné rozhodnutie súdu, t.j. nielen rozhodnutie krajského súdu, ale aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Zároveň poukázal na súdne konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave, pod sp. zn. 1S/285/2015, týkajúce sa skutkovo rovnakej veci. Konečné rozhodnutie súdu bude mať vplyv na prebiehajúce konania u žalovaného a taktiež na ukončené ročné zúčtovania poistného vykonané zdravotnými poisťovňami v obdobných prípadoch. Priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Naopak konečné rozhodnutie súdu môže ovplyvniť výšku finančných prostriedkov na verejné zdravotné poistenie a zároveň aj rozhodovaciu prax žalovaného pri vydávaní platobných výmerov, ktorými predpisuje pohľadávky z verejného zdravotného poistenia.

III.

Vyjadrenia ku kasačnej sťažnosti

25. VŠZP ako ďalší účastník konania, súhlasila s dôvodmi a právnou argumentáciou žalovaného uvedenou v kasačnej sťažnosti, z ktorej vyplýva, že v zmysle § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. je vymeriavacím základom zamestnanca plnenie poskytnuté zamestnávateľom, pričom sa ním rozumie plnenie v rozsahu, v akom vzniká zamestnancovi právo na príjem zo závislej činnosti podľa § 5 ods. 1 písm. a) až h) a k) a ods. 2 a 3 zák. č. 595/2003 Z.z. (§ 10b ods. 1 písm. a). Argumentáciu v prospech tohto výkladu § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. podporuje aj zámer zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 581/2004 Z.z.

26. Ďalším podporným argumentom v prospech výkladu žalovaného je legislatívne vyjadrenie v novelizovanom znení § 19 ods. 14 zák. č. 580/2004 Z.z. platnom od 30.12.2018, podľa ktorého: „Ak zamestnávateľ zanikol bez právneho nástupcu alebo ak poistenec nie je v lehote podľa odseku 2 zamestnancom ani u jedného z posledných zamestnávateľov, alebo ak poistenec už nie je poistencom zdravotnej poisťovne, ktorá vykonala ročné zúčtovanie poistného, je nedoplatok za zamestnanca povinný odvieť priamo poistenec okrem nedoplatku, ktorý vznikol z titulu vykázaného príjmu v mesačnom výkaze, ktorý zamestnávateľ nevyplatil, zamestnancovi. Skutočnosť, že zamestnávateľ príjem nevyplatil, preukazuje poistenec v námietkach voči výkazu nedoplatkov podľa § 17a ods. 4“.

27. Uvedené znenie bolo do zák. č. 580/2004 Z.z. doplnené zák. č. 351/2018 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 581/2004 Z.z. s účinnosťou od 30.12.2018. V zmysle citovaného ustanovenia je nevyplatenie príjmu zamestnanca vykázaného v mesačnom výkaze dôvodom, ktorý zákon rešpektuje ako dôvod, pre ktorý nie je zamestnanec povinný uhradiť nedoplatok z ročného zúčtovania poistného, z čoho vyplýva, že poistné sa v rámci ročného zúčtovania poistného na zdravotné poistenie malo a má vypočítať z vykázaných príjmov zamestnanca bez ohľadu na to, či boli tieto vykázané príjmy vyplatené zamestnávateľom zamestnancovi.

28. VŠZP sa stotožnila aj s ďalšími argumentmi uvedenými v kasačnej sťažnosti, týkajúcimi sa zákonného postupu žalovaného pri vydávaní platobných výmerov. Na základe uvedeného VŠZP navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel kasačnej sťažnosti, napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

29. U. Z. Z. ako ďalší účastník ku kasačnej sťažnosti žalovaného uviedol, že sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom krajského súdu a tvrdenia uvádzané žalovaným v kasačnej sťažnosti považuje za nesprávne. Výšku vymeriavacieho základu zdravotného poistenia určuje § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. Žalovaný neustále poukazuje na prepojenie s § 10b, ten však iba definuje „zárobkovú činnosť“ ako „činnosť vyplývajúcu z právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu (§ 5 ods. 1 písm. a) až h), k) a m) a ods. 2 a 3 zák. č. 595/2003 Z.z.“. Toto ustanovenie teda nehovorí o tom, aký príjem sa má zahrnúť do vymeriavacieho základu na výpočet zdravotného poistenia, iba definuje, že zárobkovou činnosťou sa rozumie činnosť, z ktorej zamestnancovi vyplýva právo na príjem. Toto však nebolo spochybňované, právo na jeho príjem vzniklo, avšak nakoľko časť mzdy mu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa nebola vyplatená, a teda plnenie nebolo poskytnuté, podľa § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. nemala byť táto časť vykázaného, ale neposkytnutého plnenia zahrnutá do vymeriavacieho základu pre výpočet zdravotného poistenia. O tejto skutočnosti boli VŠZP a žalovaný včas a riadne informovaní, čo nespochybňujú.

30. Skutočnosť nevyplatenia časti príjmu bola zohľadnená aj v daňovom priznaní dane z príjmu fyzických osôb podľa zák. č. 595/2003 Z.z., na ktorú sa odvoláva aj § 10b zák. č. 580/2004 Z.z.

31. U. Z. Z. poukázal na to, že v priebehu konania predložil stanovisko Ministerstva zdravotníctva SR zo dňa 10.12.2015, v ktorom bol potvrdený právny názor, že do vymeriavacieho základu pre výpočet zdravotného poistenia sa má zahrnúť iba skutočne vyplatená mzda. Ak žalovaný vo svojom zdôvodnení argumentuje údajnými zámermi zákonodarcu, tak tieto jeho tvrdenia sú v rozpore so stanoviskom, ktoré bolo poskytnuté kompetentnou štátnou inštitúciou a gestorom zák. č. 580/2004 Z.z. S týmto právnym

názorom sa stotožnil aj žalobca.

IV.

Posúdenie veci kasačným súdom

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti nemožno priznať úspech.

33. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený 26. augusta 2020 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

34. Podľa § 190 SSP, ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom ju zamietne.

35. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

36. Podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

37. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

38. Podľa § 10b ods. 1 písm. a) zákona č. 580/2004 Z.z. zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu 18) okrem príjmov z dohody o brigádnickej práci študentov, dohody o vykonaní práce poberateľov výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, ak dovŕšili dôchodkový vek podľa osobitného predpisu, poberateľov invalidného výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, poberateľov starobného dôchodku alebo poberateľov invalidného dôchodku, dohody o pracovnej činnosti poberateľov výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, ak dovŕšili dôchodkový vek podľa osobitného predpisu, poberateľov invalidného výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, poberateľov starobného dôchodku alebo poberateľov invalidného dôchodku, odchodného, výsluhového príspevku alebo rekreačnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.

39. Osobitným predpisom podľa odkazu v bode 18 je § 5 ods. 1 písm. a) až h), j) a k) a ods. 2 a zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

40. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) na účely tohto zákona je povinný platiť poistné zamestnanec.

41. Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 580/2004 Z.z. zamestnancom je na účely tohto zákona fyzická osoba, ktorá vykonáva zárobkovú činnosť uvedenú v § 10b ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 a má nárok na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu okrem príjmov z dohody o brigádnickej práci študentov, dohody o vykonaní práce poberateľov výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, ak dovŕšili dôchodkový vek podľa osobitného predpisu, poberateľov invalidného výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, poberateľov starobného dôchodku alebo poberateľov invalidného dôchodku a dohody o pracovnej činnosti poberateľov výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, ak dovŕšili dôchodkový vek podľa osobitného predpisu,

poberateľov invalidného výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, poberateľov starobného dôchodku alebo poberateľov invalidného dôchodku. Fyzická osoba sa na účely tohto zákona nepovažuje za zamestnanca v dňoch, v ktorých nepoberá príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. a) a v ktorých nie je fyzickou osobou podľa odseku 7 písm. m) a s).

42. Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. vymeriavacím základom zamestnanca je plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi podľa § 10b ods. 1 písm. a) a ods. 2 až 4, ak § 13a neustanovuje inak.

43. Podľa § 15 ods. 4 zákona č. 580/2004 Z.z. poistné sa platí preddavkami na poistné (§ 16) a zúčtováva sa v ročnom zúčtovaní poistného (§ 19).

44. Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 580/2004 Z.z. zdravotná poisťovňa v ročnom zúčtovaní poistného vykoná výpočet sumy poistného z vymeriavacieho základu podľa § 13 za všetkých platiteľov poistného okrem štátu a výpočet sumy preplatku na poistnom (ďalej len "preplatok") a nedoplatku v členení podľa jednotlivých platiteľov poistného okrem štátu. Jednotlivé sumy poistného sa zaokrúhľujú na najbližší eurocent nadol. Na vykonanie ročného zúčtovania poistného použije zdravotná poisťovňa údaje vykázané alebo určené podľa § 20, oznámené podľa § 22 až 24 alebo oznámené podľa § 29b ods. 6 až 8.

45. Podľa § 77a ods. 1 zákona č. 581/2004 Z.z. na konanie a rozhodovanie o pohľadávkach z verejného zdravotného poistenia sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

46. Podľa § 77a ods. 4 veta prvá zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach konanie sa začína na návrh zdravotnej poisťovne.

47. Podľa § 77a ods. 5 zákona č. 581/2004 Z.z. úrad rozhoduje o pohľadávke zdravotnej poisťovne platobným výmerom. Platobný výmer sa vydáva na základe skutočností uvedených v návrhu.

48. Podľa § 5 ods. 1 písm. a) až k) zákona č. 595/2003 Z.z. príjmami zo závislej činnosti sú príjmy zo súčasného alebo z predchádzajúceho pracovnoprávneho vzťahu, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo členského pomeru, alebo z obdobného vzťahu, v ktorom je daňovník pri výkone práce pre platiteľa príjmu povinný dodržiavať pokyny alebo príkazy platiteľa príjmu, ako aj príjmy za prácu žiakov a študentov v rámci praktického vyučovania, príjmy za prácu likvidátorov, prokuristov, nútených správcov, členov družstiev, spoločníkov a konateľov spoločností s ručením obmedzeným a komanditistov komanditných spoločností, a to aj keď nie sú povinní pri výkone práce pre družstvo alebo pre spoločnosť dodržiavať príkazy inej osoby, platy a funkčné príplatky ústavných činiteľov Slovenskej republiky, verejného ochrancu práv, poslancov Európskeho parlamentu, ktorí boli zvolení na území Slovenskej republiky, prokurátorov Slovenskej republiky a vedúcich ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky ustanovené osobitnými predpismi, odmeny za výkon funkcie v štátnych orgánoch, v orgánoch územnej samosprávy a v orgánoch iných právnických osôb alebo spoločenstiev, ak nejde o príjmy podľa písmena a) alebo písmena b), alebo odmeny za výkon funkcie, ak nejde o príjmy uvedené v písmenách a), b) a g), odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu, príjmy z prostriedkov sociálneho fondu poskytované podľa osobitného predpisu, príjmy plynúce v súvislosti s minulým, súčasným alebo budúcim výkonom závislej činnosti alebo funkcie bez ohľadu na to, či daňovník pre platiteľa príjmu skutočne vykonával, vykonáva alebo bude vykonávať túto závislú činnosť alebo funkciu, obslužné, vrátené poistné zo zaplateného poistného na verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a sociálne zabezpečenie, o ktoré si daňovník znížil podľa odseku 8 v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach príjmy zo závislej činnosti, odmena za výkon funkcie predsedu, člena a zapisovateľa volebnej komisie, predsedu, člena a zapisovateľa komisie pre referendum a sčítacieho komisára a nepenažné plnenie poskytnuté od bývalého zamestnávateľa, ktorý je platiteľom dane, poberateľovi predčasného starobného dôchodku, starobného dôchodku, poberateľovi výsluhového dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku podľa osobitného predpisu alebo osobe, na ktorú prešlo

právo na tieto plnenia.

49. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z.z. príjmami podľa odseku 1 sú bez ohľadu na ich právny dôvod pravidelné, nepravidelné alebo jednorazové príjmy, ktoré sa vyplácajú, poukazujú alebo pripisujú k dobru, alebo spočívajú v inej forme plnenia daňovníkovi s týmito príjmami (ďalej len „zamestnanec“) od platiteľa týchto príjmov (ďalej len „zamestnávateľ“) alebo v súvislosti s výkonom závislej činnosti.

50. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým zamietol odvolanie účastníka U. Z. proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktoré potvrdil, keď žalovaný dospel k záveru, že do vymeriavacieho základu sa zahŕňa nárokovateľný, aj keď v časti reálne nevyplatený príjem. Prvostupňovým rozhodnutím bola účastníkovi U. Z. uložená povinnosť na základe návrhu VŠZP zaplatiť VŠZP nedoplatok na poistnom z ročného zúčtovania poistného za rok 2014 podľa § 19 ods. 9 zák. č. 580/2004 Z.z. v sume 48,74 € a trovy konania v sume 5,- €.

51. V konaní nebolo sporné, že podľa mesačných výkazov na účely výpočtu poistného na zdravotné poistenie účastníkovi U. Z. vznikol nárok na celkovú mzdu v sume 10.320,48 €, pričom podľa potvrdenia o zdaniteľných príjmoch fyzickej osoby zo závislej činnosti v roku 2014 mu zamestnávateľ vyplatil zdaniteľný príjem len vo výške 1.700,- €.

52. Spornou bola v konaní otázka, či vymeriavacím základom pre výpočet poistného je príjem reálne vyplatený zamestnávateľom zamestnancovi, alebo či ním je nárokovateľný príjem zamestnanca voči zamestnávateľovi.

53. Účastník U. Z. priložil ku kasačnej sťažnosti stanovisko Ministerstva zdravotníctva SR zo dňa 10.12.2015 k problematike platenia poistného na verejné zdravotné poistenie z nevyplatenej mzdy k spornej situácii, z ktorého vyplýva, že:

„zák. č. 580/2004 Z.z. určuje v § 13 ods. 1 vymeriavací základ s odkazom na § 10b ods. 1, ktorý odkazuje zase na § 5 zák. č. 595/2003 Z.z., teda sa týka vyplatených príjmov, nie vykázaných príjmov, ktoré neboli vyplatené. Rovnako vyhláška MZ SR č. 116/2014 Z.z. hovorí pri zúčtovaní len o vykázaných preddavkoch, nie o vykazanom príjme zamestnanca.

Tvrdenie, ktoré je uvedené v rozhodnutí o odvolaní, „podľa § 20 ods. 1 prvá a druhá veta zákona č. 580/2004 Z.z. s účinnosťou od 1.8.2011 je zamestnávateľ povinný vykázat príslušnej zdravotnej poisťovni preddavky na poistné v mesačnom výkaze je zamestnávateľ povinný uviesť celkovú výšku príjmu, na ktorého vyplatenie vznikol zamestnancovi nárok je pravdivé.

Rovnako je pravdivé tvrdenie, že „od 1.8.2011 zamestnávateľ vykazuje zdravotnej poisťovni na mesačných výkazoch výšku príjmu, na vyplatenie ktorej vznikol zamestnancovi nárok, nie vyplatený príjem“. Obe tvrdenia sa týkajú vykazovania mesačných preddavkov a sú platné. Avšak žiadne z týchto tvrdení nenesú znenie § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z., podľa ktorého vymeriavací základ zamestnanca je plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi podľa § 10b ods. 1 písm. a) a ods. 2 až 4, ak § 13a neustanovuje inak.

Ustanovenie § 10 ods. 1 písm. a) zák. č. 580/2004 Z.z. skutočne hovorí o práve na príjem; avšak uvedené ustanovenie zákona definuje zárobkovú činnosť, nie samotný vymeriavací základ. Je zrejmé a nespochybniteľné, že v zmysle uvedeného ustanovenia ste pokladaný na účely zák. č. 580/2004 Z.z. za zamestnanca.

Samotná výška poistného zamestnanca sa určuje z vymeriavacieho základu, ktorý je definovaný v § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. ako je plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi podľa § 10b ods. 1 písm. a).

Je zrejmé, že musia byť splnené vyššie uvedené podmienky, teda plnenie musí byť poskytnuté a musí byť poskytnuté zamestnancovi podľa § 10b ods. 1 písm. a) (teda osobe vykonávajúcej u zamestnávateľa zárobkovú činnosť ako zamestnanec). Vo Vašom prípade ale k samotnému poskytnutiu nedošlo.

Zdravotná poisťovňa má k dispozícii údaje z dávky daňového úradu, teda vie identifikovať skutočnú výšku vyplatených príjmov zo závislej činnosti.

Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že do vymeriavacieho základu zamestnanca pre odvod

poistného na verejné zdravotné poistenie nie je možné zahrnúť nevyplatenú mzdu; zahrnutie nevyplatenej mzdy do vymeriavacieho základu je v rozpore so zákonom stanovenou definíciou vymeriavacieho základu zamestnanca, nakoľko takéto plnenie zo strany zamestnávateľa nebolo zamestnancovi poskytnuté.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že v súlade s § 11 ods. 3 zák. č. 580/2004 Z.z. ste v čase vykonávania zárobkovej činnosti u zamestnávateľa, ktorý Vám následne nevyplatil mzdu, boli pokladaní za zamestnanca (citácia textu zákona: „...Zamestnancom je na účely tohto zákona fyzická osoba, ktorá vykonáva zárobkovú činnosť uvedenú v § 10 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 a má nárok na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu ...), nakoľko nárok na príjem zo závislej činnosti Vám vznikol.

Keďže Vám ale tento príjem nebol vyplatený, nemohlo Vám byť z neho ani vyčíslené poistné v ročnom zúčtovaní poistného. Poistné sa vyčísľuje sadzbou z vymeriavacieho základu, ktorý je v § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. definovaný ako plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi; vo Vami popísanom prípade ale žiadne plnenie zo strany zamestnávateľa poskytnuté nebolo.

V tejto súvislosti si ale dovoľujeme poznamenať, že toto stanovisko nemá právne záväzný charakter, nakoľko Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky neprináleží podávať záväzný výklad právnych noriem.“

54. Podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy SR povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

55. Poistenec platí v priebehu kalendárneho roka preddavky na poistné, ktoré však nemusia zodpovedať poistnému zo skutočných príjmov dosiahnutých v danom kalendárnom roku. Preto sa vykonáva ročné zúčtovanie poistného. Výsledkom ročného zúčtovania poistného môže byť preplatok alebo nedoplatok na poistnom. Preplatok vzniká vtedy, ak bola na preddavkoch na poistnom zaplatená vyššia suma ako skutočné poistné určené z vymeriavacieho základu. Nedoplatok vzniká vtedy, ak bola na preddavkoch na poistnom zaplatená nižšia suma ako skutočné poistné určené z vymeriavacieho základu.

56. Ustanovenie § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. stanovuje, že vymeriavacím základom zamestnanca je plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi podľa § 10b ods. 1 písm. a) a ods. 2 až 4, ak § 13a neustanovuje inak. Pre posúdenie, čo predstavuje príjem zo závislej činnosti rozhodný pre určenie vymeriavacieho základu pre odvod poistného je § 5 ods. 1 v nadväznosti na § 5 ods. 2 a 3 zák. č. 595/2003 Z.z. Príjmami zo závislej činnosti sú teda príjmy zo súčasného alebo predchádzajúceho pracovného vzťahu, služobného vzťahu, v ktorom je daňovník pri výkone práce pre platiteľa príjmu povinný dodržiavať pokyny alebo príkazy platiteľa príjmu a vymeriavacím základom je v zmysle § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi.

57. Z uvedeného podľa názoru kasačného súdu vyplýva, že nakoľko podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. vymeriavacím základom je plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi, teda v danom prípade sa jedná o vyplatený príjem zo závislej činnosti, tak vymeriavacím základom pre výpočet ročného zúčtovania preddavkov malo byť plnenie vo výške reálne vyplateného príjmu poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi titulom príjmu zo závislej činnosti.

58. S poukazom na čl. 13 ods. 1 Ústavy SR možno účastníkovi uložiť len povinnosť na základe zákona, a nie na základe výkladu zákona. Platobným výmerom v zmysle uvedeného možno v danom prípade uložiť povinnosť zaplatiť nedoplatok na poistnom z ročného zúčtovania poistného zdravotnej poisťovni vychádzajúc pri výpočte sumy poistného z vymeriavacieho základu podľa § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z., teda zo sumy plnení skutočne poskytnutých zamestnávateľom zamestnancovi.

59. Na danej skutočnej nič nemení fakt, že ustanovenie § 10b ods. 1 písm. a) zák. č. 580/2004 Z.z. účinné do 14.06.2018 o.i. hovorí, že zárobková činnosť je činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu, avšak toto ustanovenie definuje, čo je zárobkovou činnosťou, pričom ustanovenie § 13 ods. 1 zák. č. 580/2004 Z.z. definuje, čo je vymeriavací základ zamestnanca, a to tak, že ním je plnenie poskytnuté zamestnávateľom

zamestnancovi.

60. Kasačný súd prisvedčil námietkam žalovaného vo vzťahu k uplatneniu § 77a ods. 5 druhá veta zák. č. 581/2004 Z.z., keď podaním návrhu na vydanie platobného výmeru na úrad výkaz nedoplatkov stratil platnosť bez upovedomenia platiteľa poistného. Nie je povinnosťou správneho orgánu po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu skúmať, či zdravotná poisťovňa postupovala v súlade so zákonom a zaoberať sa námietkami účastníka voči výkazu nedoplatkov. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že výkaz nedoplatkov vydaný zdravotnou poisťovňou bol vydaný v samostatnom konaní podľa § 17a zákona č. 580/2004 Z.z. a mal všetky povinné náležitosti. Podaním návrhu na vydanie platobného výmeru na prvostupňový správny orgán stratil výkaz nedoplatkov platnosť. Zatiaľ čo právna úprava účinná do 28.02.2019 ustanovovala, že platobný výmer sa vydáva na základe skutočností uvedených v návrhu, úprava účinná od 01.03.2019 ustanovuje, že podkladom na rozhodovanie je námietka, napadnutý výkaz nedoplatkov, stanovisko zdravotnej poisťovne k námietkam a údaje o poistencovi alebo platiteľovi poistného získané podľa osobitného zákona. Žalovaný mal zákonnú lehotu 15 dní vydať platobný výmer na základe skutočností uvedených v návrhu odo dňa jeho prijatia. Znenie zákona účinné od 01.03.2019 umožňuje žalovanému bez zákonnej lehoty 15 dní postupovať podľa správneho konania, s tým že bude mať dostatočný čas na preskúmanie všetkých podkladov od zdravotnej poisťovne a od platiteľa poistného. Ak úrad zo spisového materiálu zistí, že zdravotná poisťovňa napríklad pridělila poistencovi zlú kategóriu platiteľa poistného, alebo vypočítala nesprávne ročné zúčtovanie poistného alebo určila nesprávny preddavok na platenie poistného, výkaz nedoplatkov zmení alebo zruší.

61. Kasačný súd tiež v danej súvislosti poukazuje na to, že zistenie skutočného stavu sa zakladá na údajoch, poskytnutých zdravotnej poisťovni podľa § 29b ods. 11 zákona č. 580/2004 Z.z. Daňovým riaditeľstvom Slovenskej republiky. Tieto pochádzajú z daňového priznania, podaného žalobcom. Relevantné sú pre žalovaného, resp. prvostupňový správny orgán tie údaje, ktoré sú potrebné pre zistenie vymeriavacieho základu poistenca a následné vypočítanie poistného na verejné zdravotné poistenie, pričom z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že zdravotná poisťovňa, ako aj prvostupňový správny orgán a žalovaný disponovali daňovým priznaním žalobcu za sporné obdobie.

62. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 461 SSP dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa kasačný súd stotožňuje, avšak neprisvedčil odôvodneniu krajského súdu v bode 37 odôvodnenia, čo však nemá vplyv na dôvodnosť zrušenia rozhodnutia žalovaného.

63. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd rozhodnutie krajského súdu za vecne správne a kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol.

64. Podľa § 447 ods. 1 SSP, kasačný súd môže na návrh sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa uznesením priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

65. Podľa § 447 ods. 2 SSP, nastúpením odkladného účinku zo zákona alebo jeho priznaním na základe rozhodnutia kasačného súdu podľa odseku 1 sa do právoplatného rozhodnutia kasačného súdu o kasačnej sťažnosti pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia krajského súdu a takéto rozhodnutie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí alebo opatrení iných orgánov verejnej moci. Na rozhodovanie o odkladnom účinku sa primerane použijú ustanovenia § 186 až 189, okrem lehôt podľa § 187 ods. 1 a 3.

66. K žalovaným navrhovanému priznaniu odkladného účinku kasačnej sťažnosti kasačný súd uvádza, že odkladný účinok kasačnej sťažnosti je upravený v § 446 a § 447 SSP s tým, že všeobecne platí pravidlo, že pokiaľ Správny súdny poriadok neustanoví inak, kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok. Výnimku predstavuje práve § 446 ods. 2 SSP.

67. Kľúčovým pojmom je „hrozba závažnej ujmy“, ktorej preukázanie dopadá na ťarchu toho, kto podáva návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti. Hrozba závažnej ujmy ako jeden z materiálnych znakov (okrem nej aj súlad s verejným záujmom) je ťažiskom celého tohto „čiastkového konania“ a od jej preukázania závisí, či kasačný súd prizná kasačnej sťažnosti odkladný účinok, alebo návrh zamietne. Hrozba závažnej ujmy musí byť navyše priama a nesmie ísť len o hypotetickú možnosť. Tiež nesmie byť nepatrná, ale musí mať závažný dopad. Musí ísť teda o hrozbu závažnej ujmy na subjektívnych právach žalujúcej fyzickej osoby, právnickej osoby, ďalšieho účastníka konania, osoby zúčastnenej na konaní, alebo v prípade podania návrhu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti žalovaným správnym orgánom o hrozbu závažnej ujmy spojenú s nastolením nezákonného stavu. Závažná ujma predstavuje najširšie vyjadrenie pre sťažovateľa neželaného stavu, ktorý by v dôsledku trvania účinkov rozsudku krajského súdu priamo hrozil, alebo už nastal.

68. Kasačný súd uvádza, že v predmetnej veci návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti podal žalovaný. Úlohou správneho orgánu je v správnom súdnom konaní hájiť zákonnosť ním vydaného rozhodnutia. Uvedené však neznamená, že správnym orgánom podanému návrhu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti nebude možné za žiadnych okolností vyhovieť; pôjde však o výnimočné prípady, kedy odloženie účinkov rozhodnutia krajského súdu bude podmienené ochranou dôležitého verejného záujmu. Za ohrozenie dôležitého záujmu je možné aj v zmysle uznesenia rozšíreného senátu Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp.zn. 2Ans/3/2006 považovať napríklad navrátenie vodičského oprávnenia duševne chorej osobe, vystavenie zbrojného preukazu nebezpečnému recidivistovi, alebo udelenie povolenia k obchodu s vojenským materiálom zločinnému podniku.

69. Žalovaný priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti žiadal z dôvodu, že v skutkovo rovnakej veci eviduje niekoľko prerušených konaní, pri ktorých pokračovanie je viazané na konečné rozhodnutie súdu a zároveň je vedené súdne konanie na Krajskom súde v Bratislave, pod sp.zn. 1S/285/2015, ktoré sa týka skutkovo rovnakej veci. Konečné rozhodnutie súdu bude mať vplyv na prebiehajúce konania u žalovaného a taktiež na ukončené ročné zúčtovania poisťného vykonané zdravotnými poisťovňami v obdobných prípadoch, pričom priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom, práve naopak môže ovplyvniť výšku finančných prostriedkov na verejné zdravotné poistenie a zároveň aj rozhodovaciu prax žalovaného pri vydávaní platobných výmerov, ktorými predpisuje pohľadávky z verejného zdravotného poistenia.

70. Kasačný súd pri posudzovaní dôvodnosti návrhu žalovaného na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti dospel k záveru, že na vyhovenie tomuto návrhu nie je zákonný dôvod. V danom prípade právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu nehrozí závažná ujma spojená s nastolením nezákonného stavu, pričom takéto odloženie nie je ani podmienené ochranou dôležitého verejného záujmu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd návrh žalovanej zamietol.

71. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 169 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal žalobcovi a ďalším účastníkom náhradu trov kasačného konania, keďže si nárok na náhradu trov konania neuplatnili a na ich náhradu ani nezistil žiaden dôvod.

72. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.